

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
การมีส่วนร่วมของประชาชน	7
ทรัพยากรป่าชายเลน	13
แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	18
โครงการปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์- พระบรมราชินีนาถในวโรกาสทรงพระชนมายุ 72 พรรษา	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา	30
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	37
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	40
บทที่ 4 ผลการศึกษา	45
สภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยทั่วไปของประชาชนในพื้นที่โครงการฯ	45
การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่โครงการฯ	56
ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการทดสอบสมมติฐาน	68
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	71
สรุปผลการศึกษา	71
ข้อเสนอแนะ	74
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	76
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	81
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ข้อมูล	90

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	พื้นที่ป่าชายเลนในประเทศไทยระหว่างปี 2504 – 2543	2
2	ร้อยละและกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในพื้นที่	47
3	ระยะทางจากที่พักอาศัยของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างไปยังพื้นที่โครงการ	50
4	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่าง	51
5	ระดับความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	52
6	ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการจากแหล่งความรู้ต่างๆ	54
7	แหล่งความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	55
8	ความคาดหวังถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากโครงการ	56
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่าง การมีส่วนร่วมของตัวอย่างในพื้นที่โครงการ	57
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม	59
11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดและวางแผนการดำเนินโครงการกับเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการประชุมโครงการ	63
13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานต่างๆ ของโครงการ	64
14	ค่าการวิเคราะห์ Stepwise multiple regression ของความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดและวางแผนการดำเนินงานโครงการกับเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ	65
15	ค่าการวิเคราะห์ Stepwise multiple regression ของความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการประชุมโครงการ	66
16	ค่าการวิเคราะห์ Stepwise multiple regression ของความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานต่างๆ ของโครงการ	68
ตารางผนวกที่		
1	จำนวนร้อยละของเพศ	91
2	จำนวนร้อยละของอายุ	91
3	จำนวนร้อยละของศาสนา	91
4	จำนวนร้อยละของสถานภาพสมรส	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
5	จำนวนร้อยละของระดับการศึกษา	92
6	จำนวนร้อยละของอาชีพ	92
7	จำนวนร้อยละของรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปี	92
8	จำนวนร้อยละของระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน	93
9	จำนวนร้อยละของการเป็นสมาชิกโครงการฯ	93
10	ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุดของจำนวนสมาชิก ระยะทางจากที่พักถึงโครงการและจำนวนที่เข้าร่วมโครงการฯ	93
11	จำนวนร้อยละของจำนวนสมาชิกในครอบครัว	94
12	จำนวนร้อยละของระยะทางจากที่พักอาศัยถึงโครงการ	94
13	จำนวนร้อยละของการเป็นสมาชิกโครงการฯ ที่เข้าร่วมโครงการตาม	95
14	ร้อยละของคะแนนเรื่องทรัพยากรป่าชายเลนมีส่วนช่วยให้ปริมาณสัตว์น้ำชายฝั่งเพิ่มมากขึ้น	95
15	ร้อยละของคะแนนเรื่องทรัพยากรป่าชายเลนช่วยป้องกันการพังทลายของดินได้	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
16	ร้อยละของคะแนนเรื่องลักษณะของพันธุ์ไม้ป่าชายเลน รากช่วยสกัดกั้นการพัดพาของตะกอนดินในน้ำได้	96
17	ร้อยละของคะแนนเรื่องข้อดีอย่างหนึ่งของพันธุ์ไม้ป่าชายเลน คือสามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้	96
18	ร้อยละของคะแนนเรื่องน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ ปล่อยลงทะเลเป็นสาเหตุที่ทำให้น้ำทะเลเสีย	97
19	ร้อยละของคะแนนเรื่องน้ำทะเลเสีย เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สัตว์ทะเลลดลง	97
20	ร้อยละของคะแนนเรื่องการทำขยะและสิ่งปฏิกูลลงทะเล เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดมลภาวะกับทรัพยากรป่าชายเลน	97
21	ร้อยละของคะแนนเรื่องพื้นที่ที่เคยเป็นนาทุ่งมาก่อนจะปลูกพันธุ์ ไม้ป่าชายเลนได้ไม่งอกงาม เพราะสภาพพื้นดินแข็งตัวแน่นเกินไป	98
22	ร้อยละของคะแนนเรื่องพื้นที่ที่เป็นนาทุ่งมาก่อนปลูกพันธุ์ไม้ ป่าชายเลนได้ไม่งอกงาม เพราะดินมีความเค็มสูง	98
23	ร้อยละของคะแนนเรื่องในพื้นที่ที่มีดินเค็มมากจนไม่สามารถปลูกต้นโกงกางได้ สามารถปลูกต้นลำพูแทนได้เพราะเป็นพันธุ์ไม้ที่ทนความเค็มได้สูงกว่า	98
24	ร้อยละของคะแนนเรื่องการทำฟืนและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ให้ได้ผลดีนั้น อาศัยเพียงการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการก็เพียงพอ	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
25	ร้อยละของคะแนนเรื่ององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเช่น อบต. มีส่วนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในโครงการฯ	99
26	ร้อยละของคะแนนเรื่องพื้นที่ดินเลนงอกใหม่ของจังหวัดสมุทรปราการ ราษฎรสามารถใช้ประกอบกิจการร้านอาหารได้	99
27	ร้อยละของคะแนนเรื่องโครงการขยายพื้นที่ปลูกป่าชายเลนของ จังหวัดสมุทรปราการทำให้ราษฎรบางส่วนต้องออกไปทำกินไกลขึ้น	100
28	ร้อยละของคะแนนเรื่องคันโก่งกาง หากปลูกโดยปักหลักไม้สำหรับยึด ลำต้นตอนน้ำขึ้น จะทำให้อัตราการรอดชีวิตสูงขึ้น	100
29	ร้อยละของคะแนนเรื่องปูบางชนิดเป็นสัตว์ทำลายต้นกล้าไม้ป่าชายเลน	100
30	ร้อยละของคะแนนเรื่อง "เพรียง" ทำลายต้นกล้าป่าชายเลนได้	101
31	ร้อยละของคะแนนเรื่องความรู้ความเข้าใจการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	101
32	แหล่งความรู้เรื่องโครงการจากเจ้าหน้าที่โครงการ	101
33	แหล่งความรู้เรื่องโครงการจากเพื่อนบ้าน	102
34	แหล่งความรู้เรื่องโครงการจากเพื่อนร่วมงาน	102
35	แหล่งความรู้เรื่องโครงการจากเพื่อนในองค์กรที่ท่านเป็นสมาชิก	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
36	แหล่งความรู้เรื่องโครงการจากผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน	103
37	แหล่งความรู้เรื่องโครงการจากหน่วยงานราชการ	103
38	แหล่งความรู้เรื่องโครงการจากหน่วยงานภาคเอกชน	103
39	แหล่งความรู้เรื่องโครงการจากวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุกระจายเสียง	104
40	แหล่งความรู้เรื่องโครงการจากวิทยุโทรทัศน์	104
41	แหล่งความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนจากหนังสือพิมพ์ วารสาร	104
42	แหล่งความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนจากสิ่งพิมพ์ปีดประกาศ	105
43	แหล่งความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนจากเจ้าหน้าที่โครงการฯ	105
44	แหล่งความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนจากการเข้าฟัง คำบรรยาย การฝึกอบรมหรือการสัมมนาต่างๆ	105
45	แหล่งความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนจากทาง Internet	106
46	แหล่งความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนจากช่องทางอื่นๆ	106
47	ความคาดหวังโครงการทำให้ปริมาณสัตว์น้ำชายฝั่งเพิ่มมากขึ้น	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
48	ความคาดหวัง โครงการทำให้รายได้เพิ่มมากขึ้น	107
49	ความคาดหวัง โครงการทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น	107
50	ความคาดหวัง โครงการทำให้คุณภาพชีวิตของตนเองดีขึ้น	108
51	ความคาดหวัง โครงการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	108
52	ความคาดหวัง โครงการทำให้ทรัพยากรป่าชายเลนคงอยู่และมีใช้ได้อย่างตลอดไป	109
53	ความคาดหวัง โครงการเป็นลูกจ้างของโครงการ	109
54	การสำรวจพื้นที่ป่าชายเลนในชุมชน	109
55	การเข้าใช้ประโยชน์ จากพื้นที่ป่าชายเลนของชุมชน	110
56	รายได้จากการใช้ประโยชน์โดยเฉลี่ยต่อเดือน	110
57	การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของป่าชายเลน	110
58	การเผยแพร่ข่าวสารการทำกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ	111
59	ท่านเคยร่วมวางแผนกำหนดโครงสร้างโครงการ	111
60	ท่านเคยร่วมกำหนดงบประมาณโครงการ	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
61	ท่านเคยร่วมวางแผนกิจกรรมฟื้นฟูป่าชายเลน	112
62	ท่านเคยร่วมวางแผนและจัดหาต้นกล้าเพื่อใช้ในโครงการ	112
63	ท่านเคยร่วมการวางแผนการออกตรวจพื้นที่ป่าในโครงการ	112
64	การมีส่วนร่วมในการกำหนดและวางแผนการดำเนินงานโครงการกับ เจ้าหน้าที่ประจำโครงการฯ	113
65	ท่านได้แสดงความคิดเห็นเรื่องการใช้งบประมาณโครงการ	113
66	ท่านได้แสดงความคิดเห็นเรื่องการแก้ไขปัญหาต้นกล้าตาย	114
67	ท่านได้แสดงความคิดเห็นเรื่องการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ	114
68	ท่านได้แสดงความคิดเห็นการสร้างกิจกรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ ป่าชายเลน	115
69	การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการประชุมโครงการ	115
70	ท่านได้ร่วมปฏิบัติในกิจกรรมปลูกป่าชายเลน	116
71	ท่านได้ร่วมปฏิบัติในกิจกรรมซ่อมต้นกล้าที่ตาย	116
72	ท่านได้ร่วมปฏิบัติในกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกในเรื่องป่าชายเลน	117

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
73	ท่านได้ร่วมปฏิบัติในกิจกรรมจัดหาหรือขนย้ายต้นกล้าเพื่อใช้ในโครงการฯ	117
74	ท่านเคยร่วมออกปฏิบัติงานตรวจพื้นที่ป่าชายเลนในโครงการ	118
75	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานต่างๆ ของโครงการ	118
76	การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่โครงการ	119
77	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	119
78	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดและวางแผนการดำเนินงานโครงการกับเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ	121
79	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการประชุมโครงการ	122
80	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานต่างๆ ของโครงการ	124

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	พื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ	32
2	พื้นที่โครงการศึกษา	34
3	ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	35